

ประวัติคณะรัฐศาสตร์ ธรรมศาสตร์

โดย สมหมาย วัตรทอง

ประวัติคณะรัฐศาสตร์ ธรรมศาสตร์ (ฉบับเจาะลึก ช่วง 2476-2550)

(อนุสรณ์ รัฐศาสตร์ 30 ปี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ท่าพระจันทร์ กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2521 น.1)

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้จัดตั้งขึ้นโดย พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และ
การเมือง พุทธศักราช 2476 ตามพระราชบัญญัตินี้การศึกษาในมหาวิทยาลัยมี 2 ชั้น คือ ปริญญา
ตรี ผู้ที่ได้ปริญญาตรีเรียกว่า ธรรมศาสตร์บัณฑิต ย่อว่า ธ.บ.” ส่วนชั้นปริญญาโท และ ปริญญา
เอกแยกเป็น 4 สาขา คือ นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ และทางการทูต ใน พ.ศ.2482 ได้จัด
ให้มีสาขาการบัญชีขึ้น ต่อมา พ.ศ. 2492 ให้แบ่งการศึกษาออกเป็น 4 คณะ คือ

- 1.คณะนิติศาสตร์
- 2.คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี
- 3.คณะรัฐศาสตร์
- 4.คณะเศรษฐศาสตร์

เฉพาะคณะรัฐศาสตร์ได้กำหนดนโยบายที่จะให้นักศึกษาในคณะนี้ มีความรู้ความชำนาญในวิชา
รัฐศาสตร์ทั่วไป ไปอย่างนานาประเทศ และมุ่งหมายให้สามารถไปรับราชการหรือปฏิบัติงานได้ทุกแห่ง
ไม่เฉพาะแต่ราชการในฝ่ายปกครองเท่านั้น เพราะการศึกษาวิชานี้ได้แพร่หลายทั่วไปในทุกประเทศ การ
ปกครองบ้านเมืองได้ขยายไปหลายสาขา ประชาชนก็สนใจการเมืองมากขึ้น ในการกำหนดหลักสูตร
การศึกษาคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อเริ่มก่อตั้งขึ้นนั้น ศาสตราจารย์ ดิเรก ชัยนาม
ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้พิจารณาร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิอีกหลายท่าน และท่านได้รับแต่งตั้งให้เป็นคณบดี
คณะรัฐศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัยนี้เป็นคนแรก

พ.ศ.2496 การศึกษาคณะรัฐศาสตร์ ได้เปลี่ยนแปลงไปอีกรูปหนึ่ง โดยที่สภามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เห็นเป็นการสมควรปรับปรุงวิธีการศึกษาในคณะรัฐศาสตร์ ให้เหมาะสมแก่กาลสมัยและให้เจริญยิ่งขึ้น เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษาในคณะนี้ได้รับความรู้ตามหลักสูตรของ

มหาวิทยาลัยประการหนึ่ง และให้ได้รับการอบรมทางวัฒนธรรม สำนึกศีลธรรม บุคลิกภาพเหมาะสมแก่การเป็นข้าราชการที่ดี จึงได้ลงมติให้ใช้วิธีการ**สอบคัดเลือกเพื่อรับสมัครผู้เข้าเป็นนักศึกษาประเภทประจำกินนอน** โดยรับเฉพาะนักศึกษาชาย จำนวนปีละ 60 คน การศึกษาในแบบนี้ได้ดำเนินอยู่จนถึงปีการศึกษา 2500

พ.ศ.2501 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ได้ประกาศใช้ ข้อบังคับว่าด้วยการสมัครเข้าเป็นนักศึกษาชั้นปริญญาตรี คณะรัฐศาสตร์ พ.ศ.2501 ข้อบังคับนี้ให้**ยกเลิกการศึกษาประเภทประจำกินนอน** จึงนับแต่นั้นมานักศึกษาในคณะรัฐศาสตร์ ก็มีการศึกษาเช่นเดียวกับนักศึกษาในคณะต่างๆ ของมหาวิทยาลัย

พ.ศ.2502 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ได้ประกาศข้อบังคับว่าด้วยการแบ่งแยกแผนกวิชาภายในคณะรัฐศาสตร์ พ.ศ.2502 ให้แบ่งแยกแผนกวิชาภายในคณะรัฐศาสตร์ ออกเป็น 2 แผนก คือแผนกรัฐศาสตร์ และแผนกการทูต

พ.ศ.2507 ได้มีการปรับปรุงหลักสูตรอีก เพื่อให้สอดคล้องกับการดำเนินการศึกษาของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ซึ่งได้จัดตั้งคณะศิลปศาสตร์ขึ้น ดังนั้นนักศึกษาทุกคณะในมหาวิทยาลัยจะต้องเรียนวิชาศิลปศาสตร์เป็นพื้นฐานในปีแรกเสียก่อน แล้วจึงแยกไปเรียนวิชาในคณะของตน

พ.ศ.2511 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้ประกาศใช้หลักสูตรชั้นปริญญาตรี คณะรัฐศาสตร์ พ.ศ. 2511 และให้ใช้หลักสูตรนี้ตั้งแต่ปีการศึกษา 2511 เป็นต้นไป หลักสูตรนี้แบ่งการศึกษาออกเป็น 4 สาขาวิชาคือ

- 1.สาขาวิชาการปกครอง (แทน แผนกวิชารัฐศาสตร์ เดิม)
- 2.สาขาวิชาการระหว่างประเทศ (แทน แผนกวิชาการทูต เดิม)
- 3.สาขาวิชาบริหารรัฐกิจ
- 4.สาขาวิชารัฐศาสตร์ศึกษา

พ.ศ.2514 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้มีการเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษาใหม่จากระบบเปอร์เซ็นต์ มาเป็นระบบหน่วยกิต **ดังที่ใช้กันอยู่ในต่างประเทศ การวัดผลการศึกษาจึงเปลี่ยนจากเปอร์เซ็นต์มาเป็นการให้เกรดในระดับต่าง ๆ** ฉะนั้นการจดทะเบียนเรียนลักษณะวิชาต่างๆ ก็ไม่บังคับให้นักศึกษาต้องเรียนวิชาที่เหมือนกัน หากแต่มีอิสระอย่างมากในการเลือกเรียน แต่ทั้งนี้ก็ต้องอยู่ภายใต้ข้อบังคับการจดทะเบียนเรียนของแต่ละคณะซึ่งแตกต่างกันออกไป ในปีนี้เองคณะรัฐศาสตร์ได้ปรับปรุงหลักสูตรขึ้นรองรับกับระบบหน่วยกิตที่เกิดขึ้นใหม่ แต่ได้ปรับปรุงสาขาวิชาต่างๆ แล้วแบ่งออกเป็น 4 สาขา คือ

- 1.สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง
- 2.สาขาวิชาการระหว่างประเทศ
- 3.สาขาวิชาบริหารรัฐกิจ
- 4.สาขาวิชาทฤษฎีและปรัชญาการเมือง

การเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษาใหม่นี้ มีผลทำให้นโยบายทั่วไป และวัตถุประสงค์ของคณะรัฐศาสตร์เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมบ้าง โดยเฉพาะการผลิตบัณฑิตรัฐศาสตร์มีได้เน้นและส่งเสริมให้เป็นข้าราชการแต่ฝ่ายเดียว แต่เป็นการผลิตผู้มีความรู้ทางรัฐศาสตร์อย่างกว้างๆ เพื่อให้ออกไปประกอบอาชีพได้ทั้งในหน่วยงานหรือเอกชนทั่วไป

ปัจจุบัน ปี 2556 ผมไปเปิดดูหนังสือหลักสูตรรัฐศาสตร์บัณฑิต หลักสูตรปรับปรุงใหม่ พ.ศ.2550 คงเหลือเพียง 3 สาขา คือ

- 1.สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง
- 2.สาขาวิชาบริหารรัฐกิจ
- 3.สาขาวิชาการระหว่างประเทศ

วิชาการในแต่ละสาขาปริญญาตรี ไม่มีร่องรอยของวิชาเมื่อ 50 ปีเหลืออยู่เลยโดยเฉพาะสาขารัฐศาสตร์สมัยเปิดคณะเมื่อปี พ.ศ.2492-2502 นำมาเปรียบเทียบกับหลักสูตรปี พ.ศ. 2547 ตามหนังสือหลักสูตรรัฐศาสตร์หลักสูตรปรับปรุงใหม่ พ.ศ.2550ไม่อาจจะเทียบกัับวิชาใดได้เลย ทั้งนี้เพราะวิวัฒนาการของหลักสูตรที่ต้องปรับปรุงให้สอดคล้องกับภาระหน้าที่ขององค์กรของรัฐในปัจจุบัน

สรุปความเห็นข้อสังเกตในคณะรัฐศาสตร์ มธ. และการศึกษาวิชารัฐศาสตร์ในภาพรวม

-พ.ศ. 2492 - 2495 รัฐศาสตร์ รุ่น 1-4 รัับนักศึกษาเดินเรียนไม่อยู่ประจำ รัับทั้งนักศึกษาชายและหญิง ใน 5 รุ่น มีนักศึกษาหญิง 2 คน เท่านั้น นักศึกษาหญิงคนแรกตามบทความเรื่อง **รำลึกความหลัง ของ ร.ต.เสมอใจ พุ่มพวง (2/ร) อดีตปลัดกรุงเทพมหานคร** ในหนังสือคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ครบรอบ 15 ปี มงคลการพิมพ์ 101 ถนนตानी บางลำพู พระนคร พ.ศ. 2507 (ไม่ระบุหน้า)ระบุว่า “.....เพราะคณะเรามีสุภาพสตรีน้อยมากเต็มที่ มี **คุณศุภางค์ โทวาทอง 280/ร นักศึกษารัฐศาสตร์หญิงคนแรก** ซึ่งรูปร่างหน้าตาก็กระจุมกระจิมพอจะแข่งกับคณะ บัญชีเขาได้อยู่หรือกแต่เจ้าตัวไม่สมัครใจ (ที่จริงโอนย้ายมาจากคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชีรู้ว่าสู้เขาไม่ได้) เลยวางตัวเสียอย่างผู้ชาย เราจึงไม่อาจนำไปเปรียบเทียบกับคนสวยของคณะอื่นได้” งานอาชีพของคุณพี่คือนักข่าวหนังสือพิมพ์จนวาระสุดท้ายบั้นปลายชีวิตจากโลกนี้ไปด้วยวัย 78 ปี ในปี 2553 **นักศึกษารัฐศาสตร์หญิงคนที่ 2 ก็คือ นางสาวสาลี ลัดานนท์ 290/ร** เรียนชั้นปริญญาตรีเป็นบัณฑิตปี 2498 จบปริญญาโททางรัฐศาสตร์ รัับราชการในกรมการปกครองแต่ไม่ได้เป็นนายอำเภอหญิงเพราะระเบียบยังไม่ทันแก้ไขให้สตรีเป็นนายอำเภอแต่ก็ได้เป็นถึงข้าราชการชั้นเอก ในยุคก่อนปี 2520 ที่ยังไม่มึระบบ PC.**นักศึกษารัฐศาสตร์หญิงคนที่ 3 คือนางสาวเพ็ญจันทร์ สุนทรโคม 361/ร** จบเป็นรัฐศาสตร์บัณฑิตปี 2500ในช่วงปีพ.ศ.2492-2495 ผู้หญิงยุคนั้นไม่ค่อยอยากเรียนรัฐศาสตร์ คงคิดว่าเป็นวิชาของผู้ชาย

-พ.ศ.2496-2500 รัฐศาสตร์ รุ่น 5-9 รับนักศึกษาชายอยู่ประจำกินนอน จำนวน 60 คน มีนักศึกษาหญิงก็คองุ่น มีแต่นักศึกษาชายก็คองุ่นแบบสนุกอยู่เหมือนกัน

-พ.ศ.2501 รัฐศาสตร์ รุ่น 10 ยกเลิกอยู่ประจำกินนอนจำนวน 60 คนเท่าเดิมแต่ยกเลิกการอยู่ประจำกินนอน

-พ.ศ. 2502 รัฐศาสตร์ รุ่น 11 รับสอบคัดเลือกเข้าเรียนจำนวน 120 คน ทั้งนักศึกษาชายและหญิง แล้วให้มาสมัครเลือกเรียนในสองแผนกวิชาคือ แผนกรัฐศาสตร์ และแผนกการทูต แล้วก็รับทั้งนักศึกษาชายและหญิงตลอดมา

การศึกษารัฐศาสตร์ซึ่งเดิมมีอยู่สองมหาวิทยาลัย คือ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ขยายออกไปอย่างกว้างขวางทั้งมหาวิทยาลัยของรัฐ มหาวิทยาลัยสงฆ์ และเอกชน มากกว่า 50 สถาบัน ค้นหาดูรายชื่อมหาวิทยาลัยได้จาก **google** ครับ

นางสาวสาลี ลัดานนท์ 290/ร
เกิด 6 ธันวาคม 2472 (ปี 2556 อายุ 84 ปี)
สำเร็จจาก ร.ร.เตรียมอุดมศึกษา

นางสาวเพ็ญจันทร์ สุนทรโรดม 361/ร
เกิด 30 สิงหาคม 2471 (ปี 2556 อายุ 85 ปี)
สำเร็จจาก ร.ร.เตรียมอุดมศึกษา

หมายเหตุ : หากกล่าวถึง**รัฐศาสตร์บัณฑิต หญิงคนแรก** ก็คือคุณพี่สาลี ลัดานนท์ จบเป็นรัฐศาสตร์บัณฑิต ปี 2498 เป็นรัฐศาสตร์มหาบัณฑิตคนที่ 2 ต่อจากนางนันทกา สุประภาตนันท์ ธรรมศาสตร์บัณฑิต (ธ.บ.) ซึ่งเป็นรัฐศาสตร์มหาบัณฑิตหญิงคนแรก และคุณพี่เพ็ญจันทร์ สุนทรโรดม เป็นจบ**รัฐศาสตร์บัณฑิตหญิงคนที่ 2** ปี 2500 ส่วนคุณพี่ ศุภางค์ โปวาทอง นักศึกษาหญิงคนแรกของรัฐศาสตร์**ตรวจดูรายชื่อผู้จบเป็นบัณฑิตแล้วไม่พบ**แต่พวกชาวธรรมศาสตร์เราถือว่าได้เข้ามาลงทะเบียนเป็นนักศึกษาเดินผ่านใต้เงาโดม ก็ถือศิษย์เก่าธรรมศาสตร์ด้วยกันทั้งนั้นทุกคนยังมีชีวิตอยู่หรือไม่ยังไม่ได้ตรวจดูในฐานะข้อมูลทะเบียนราษฎร

นักศึกษหญิงคนแรกของรัฐศาสตร์ มธ.

จากหนังสือพิมพ์ข่าวสด

ฉบับวันที่ 11 มีนาคม 2553 ปีที่ 19 ฉบับที่ 7042 ข่าวสดรายวัน

วงการสื่อโดยตรง-อาลัย ศุภางค์ โปวาทอง (คอลัมน์ ข่าวทะเลคน)

ศุภางค์ โปวาทอง ล่วงไปในวัย 78 ปี ผู้สื่อข่าวอาวุโส หรือ “ป้าศุภางค์” ของนักข่าวรุ่นหลังอดีตนายกสมาคมผู้สื่อข่าวต่างประเทศประจำประเทศไทย 2 สมัย ทักษะทางภาษาและการสื่อสาร บวกมนุษยสัมพันธ์ นำสู่การมีแหล่งข่าวที่ดี ผลงานเป็นที่ยอมรับของเพื่อนสื่อทั้งไทยและต่างประเทศ เคยเปิดใจ นักข่าวคืออาชีพที่น่าพิศมัยที่สุดในโลก เพราะติดตามเรื่องที่อยู่ยากรู้ยากอ่านและนำมาเขียนที่ตั้งใจด้วยความจริง ประเสริฐรัฐที่ให้อาหารชีวิตแก่ตัวเองและผู้อ่านที่หวังดีต่อสังคม เล่าว่า “นักข่าวสมัยก่อนจึงถูกจับด้วย ข้อหาว่าปักหลักด้วยอุดมการณ์เรียกร่องวันสันติ ภาพโลก” และมอบแนวคิดไว้ให้วงการสื่อไว้ว่า “คนเราไม่ได้เกิดมาเพื่อถูกสั่งให้ทำ แต่มนุษย์เกิดมามีสมอง มีอุดมการณ์ ต้องให้ข้อเท็จจริง

มีเป้าหมายนำสังคมไปในทางที่ถูกต้อง”

-เกิด 5 พฤศจิกายน 2475 ศึกษาคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี ธรรมศาสตร์ ก่อนย้ายเข้าคณะรัฐศาสตร์ ธรรมศาสตร์ และเป็นนักศึกษหญิงคนแรกในคณะนี้

-เริ่มงานหนังสือพิมพ์ตั้งแต่ยังเป็นนักศึกษาด้วยความสนใจการบ้านการเมืองอย่างยิ่ง

-เป็นผู้สื่อข่าวหญิงรุ่นแรกๆ ของเมืองไทย

-หนึ่งในงานชิ้นสำคัญคือไปทำข่าวการประชุมเอเซียแปซิฟิกครั้งแรก พ.ศ.2498 ที่อินโดนีเซีย

-ต่อมาไปเรียนต่อสาขาวิชาการโฆษณา มหาวิทยาลัยฮิวส์ตัน สหรัฐอเมริกา

-กลับมาทำงานสำนักข่าวต่างประเทศประจำประเทศไทยหลายแห่ง รวมถึงวอยซ์ ออฟอเมริกา (VOA)

-ในวัยเกษียณ ยังสนใจข่าวสารอยู่เสมอ และพบปะนักข่าวรุ่นหลังกับเพื่อนๆ กระทั่งโรคภัยรุมเร้า ฝากตำนานดอกไม้เหล็กผู้สื่อข่าวตรงต่อหน้าที่สื่อสารมวลชน

ที่มา : <https://www.gotoknow.org/posts/543139>